

Izhaja razen nedelj in praznikov vsak dan ob 10. uri dopoldne.

Uredništvo je v Ljubljani, Frančiškanska ulica št. 6/1, Učiteljska tiskarna.

Dopise frankirati in podpisati, sicer se jih ne priobči. Rokopise se ne vrača.

Oglasil: Prostor 1 mm x 55 mm po K 150. Uradni razglasil, poslano ter notice isti prostor K 2.— Pri večjem naročilu popust.

NAPREJ

Glasilo jugoslov. socialno-demokratske stranke.

Telefonska št. 312.

Naročnina: Po pošti ali z dostavljanjem na dom za celo leto K 283, za pol leta K 144, za četrt leto K 72, za mesec K 24. Za inozemstvo K 480.

Reklamacije za list so poštne proste.

Opravištvost je v Ljubljani, Frančiškanska ulica št. 6/1, Učiteljska tiskarna.

Širokoustni klerikalizem.

Agresivnost slovenskega klerikalizma postaja vsak dan večja in drznejša. Njih velika sreča je, da se da ti politični junaki stoje v opoziciji, da lahko kriče in razsajajo kakor srake, tako, da že res skoraj vsa Slovenija meni, da je klerikalizem edino zveličavna in demokratska stranka s pozitivnim politično-gospodarskim programom, s katerim naj bi slovenski političari računali.

Manira klerikalne politike obstaja glavno v tem, da obkłada svojega nasprotnika z blatom, lažmi, obrekovanjem na najpodlejši način. Mi sami občutimo to prav dobro, in imamo v zadnjih letih prav mnogo izkušenj. Kljub temu pa opazujemo, da ima klerikalno kričanje, ki je povsem demagoško, precej velik vpliv, ker vedno pozabljamo, kako se obnašajo klerikalci takrat, ko sede na ministrskih stolčkih.

Delavstvo! Ali se ne spominjaš več, kako je bilo takrat, ko sta vladala Protič in dr. Korošec? Ali se ne spominjaš več, da so takrat streljali na Zaloški cesti; ali se ne spominjaš več, da je Korošec dal razevljaviti pogodbo med železničarji in ministrstvom saobračaja ter skratil s tem prejemke železničarjev, zaradi česar je potem nastala znana stavka? Delavci, ali se ne spominjate več, kako se je takrat za 200 odstotkov preveč podražil premog, ne da bi bili premogarski delavci dobili prihodke, ali se ni tudi takrat večkrat zvišala voznina po železnici, ali ni bila takrat uvedena svobodna trgovina, prost izvoz; ali takrat niso prodali na čuden način velikanske množine lesa iz Auerpergovih gozdov v Kočevju, in druzgine? Kaj se je takrat storilo proti nji? Ali ni Korošec podpisal načrta te ustave, ki je bila sprejeta? Ustavo, ki se je šele na množestevnih predlogih socialno-demokratskega kluba nekoliko izboljšala? Ali niso ti klerikalci zapustili zbornico in navidez iz protesta, v resnici pa zaradi tega, ker je bil ustavni načrt predložen konstituenti z odobrenjem

dr. Korošca, in bi bil Pašič v slučaju opozicije rekel Korošcu prav po očetovski: dete, šta se ljutiš na svoje dete, kakor se mu je nekoč dozdilo, ko je tajil podpis na proračunski naredbi?

Kadar čujemo in čitamo zabavljanje klerikalcev, se moramo vedno spominjati na te dogodke, pa nas ne bodo varali in ne bomo podlegali njihovi agitaciji. Kdor ima razum in pozna zgodovino klerikalizma in pa metode, s katerimi se bori tudi proti najpoštenjši stvari, če mu postane nevarna v njegovi nadvladi, ta mu tudi v sedanjem času ne bo zapadal, marveč bo previdno presojal klerikalno demagogijo tako kakor zasluzi.

Da se razmere v naši državi tudi še sedaj slabšajo, je res. Prej so vladali klerikalci in radikalci, sedaj pa vladajo radikalci in demokrati, prej so bili klerikalci, sedaj so pa demokrati hlapci radikalcev. Bistveno se torej stvar ni izpermenila. Prej niso hoteli nič slišati o konstituenti, sedaj pa imamo že tri mesece ustavo, toda narodna skupščina še ne misli na delo v parlamentu. Samooblastno so hoteli takrat delati in samooblastno hočejo delati sedaj.

Za nas so torej vse te meščanske stranke eno in isto. Ali se med seboj preklajajo za gospodstvo ali ne, to je njihova stvar, da pa delavstvo ne more od njih pričakovati nobene demokratičnosti in ne socialnosti, to nam mora biti jasno, in po tem moramo tudi urediti svojo taktiko, svoje delo. Mi ne moremo biti hlapci ne te ne one meščanske stranke, ki slone popolnoma na demagoštvu in se poslužujejo v političnem boju nepoštenih metod, zahrbitosti, demagoštvu in terorizma.

Socialno-demokratska politika pa je samolastna, proletarska, politika delovnih neposrednih malih ljudi, ki se morajo otresti demagoških in obrekovalnih vplivov naših meščanskih političnih strank.

Kdo komandira Ljubljano?

Nenadoma proti vsemu pričakovanju čitamo danes v ljubljanskih listih, da se bo v sredo dne 28. septembra zopet vršila seja občinskega sveta ljubljanskega, na kateri bodo volili župana. Proti javnemu mnenju in proti naravnemu razumu neko zahteva, da se skliče seja. Najbrže misli, da bo današnja obravnava v Ptuj, kjer toži g. Pesek nadučitelja g. Klemenčiča zaradi izjav glede njegove zadeve, vprašanje Peskove afere popolnoma dognala ter da bo

v trenutku razočaranja prav lahko pomagati demokratski zahtevi do zmage.

Gospodje so tukaj v zmoti. Oseba Peskova danes ne igra pri županski volitvi nobene vloge več, pač pa se nahaja Ljubljana pod vtiškom odločnega ravnanja od one strani, ki je afero vpriporila na lahkomišeln način ter še sedaj, ko mora poznati položaj, ne odneha. V dobri veri smo te dni naglašali, da je edino razpust občinskega sveta ljubljanskega na

mestu: vsakršen drugačen korak je neoportun in mora imeti prav za tiste, ki vse tirajo tako daleč, neugodne posledice.

Pokrajinski namestnik je pravno utemeljil in predlagal belgrajski vladi, da se občinski svet razpusti, imenjuje komisar in takoj razpiše nove volitve na podlagi novih volilnih imenikov. Predlog je bil jako umešten, toda belgrajska vlada ga je zavrnila in odredila, da se takoj izvede volitev župana.

Gospoda, ki je v Belgradu predlog namestnika g. Hribarja preprečila, se bo kmalu prepričala, da je bilo naše stališče edino pravo. Peskova

tožba bo v Ptuj danes najbrže preložena in če ne bo preložena, se zaradi tega politično razpoloženje v 3 dneh ne bo prav nič izpermenilo. Logično pa je, da se občinski svet po teh aferah in bojih ter v tej sestavi ne more drugače orjentirati, kakor se je doslej.

Konstelacija bi izpermenila le nove volitve v občinski svet.

Zdi se nam, da vodi ves ta boj proti Ljubljani nekdo, ki ima v Belgradu še precej velik vpliv. Toda gospodič izrablja svoj vpliv jako nesrečno, če je ta volitev župana njegovo delo.

Klerikalni zmaj.

Klerikalna stranka se nahaja v opoziciji zoper sedanjo radikalno-demokratsko vlado. V opoziciji je tudi socialistična stranka. Toda klerikalna stranka tvori le meščansko opozicijo zoper neklerikalno meščansko vlado, dočim je socialistična stranka opozicijska stranka delavstva zoper kapitalistični režim sploh.

Kadar klerikalci slučajno niso na vladi, delajo silno kričavo in demagoško opozicijo. Pa jo tudi lahko, ker imajo v rokah silen organizacijski aparat: v vsaki zadnji hribovski vasi imajo v duhovniku svojega stankarskega agitatorja, imajo pa tudi materialna sredstva za svojo stranko, sredstva, ki so si jih ustvarili še pod protekcijonizmom klerikalne Avstrije.

Klerikalci delajo opozicijo izključno le zato, da si pridobijo zopet oblast v svoje roke, po kateri jih tako silno želi. Kot opozicija vpeljejo seveda proti sedanjemu reakcionarnemu režimu, policiji, vojaštvu, zoper davke in zoper vse, da se prikupijo ljudstvu, ko pa zlezejo na vladni stol, uvaajo svoj teroristični sistem, demokratizem pa jim je potem ravnotako lanski sneg. Kadar mi obsodimo to njihovo bistvo, pa se hitro izvijajo, češ, da mi hočemo zagovarjati sedanji vladni režim. To je kaj naglo rečeno, toda dokažejo nam gospodje, da niso oni bili vedno in povsod najboljši steber kapitalizma, reakcionarstva, dokažejo, da-li niso oni zoper delavsko ljudstvo vedno in povsod uvaiali terorizem zoper ljudi neklerikalnega prepričanja, da-li niso uvaiali visokih davkov za delavno ljudstvo, da-li niso podpirali vojne, militarizma, stavkokazov, da-li niso vedno in povsod s silo in ceno z orožjem nastopali zoper socialistično delavstvo da-li niso protežirali svojih klerikalnih ljudi in klerikalnih uradnikov, učiteljev, in da-li niso oni imeli, kadar so bili na vladi, prav tako ka-

kor ga imajo vse ostale kapitalistične stranke svoj denuncijantski in policijski režim; dokažejo naj, če niso vedno bili zoper najvitalnejše delavske interese, zoper osemurni delavnik, zoper obratne svete, zoper socializacijo itd., kadar so bili na vladi, dočim kadar so in so bili v opoziciji zoper kako drugo kapitalistično stranko, zahtevalo ne le socializacije itd., temveč malodane kar komunistično družbo!

Ig. Mihevc:

Kovinska industrija na ljubljanskem sejmu.

(Konec.)

Tudi mala obrt v kovinski stroki je bila na sejmu dobro zastopana s čednimi deli, ki so bila razstavljena. Omeniti moramo trdko Žnidar v Mariboru, ki je razstavila mnogo vrstne vaze. Izdelek sam je ocenil moistro, ki stoji vsekakor na višku časa v svojih stroki. V isti stroki je bil zastopan tudi gospod Rebek iz Celja, ki je imel razstavljeno poleg drugih tudi veliko vozno vago. Ravnotako so bili zastopani stari znanci iz Tržiča s svojim polskim orodjem, ki se je predvsem razlikovalo v tem, da je bilo orodje, sekire raznih vrst, povsem eksaktnije izdelano, kakor pa izdelki nekaterih drugih trdk. Stara Globoknikova tržička trdk, je svoječasno imela velik eksport v Italijo, posebno so se izvažala hrapove kose. Kolikor pa nam je znano, je tudi ta trdk hudo prizadeta vsled prepovedi izvoza, dasi omenjeni tipi kos ne pridejo pri nas toliko v poštev, ker naš kmet hoče imeti svelo klepano koso.

Med drugim smo videli zelo okusni aranžma pločevinatih izdelkov trdk Sajovic & Co., ki nam je tudi pokazala, da se te vrste proizvodi doma izdelujejo, in da jih ni potreba uvažati.

Kropa je razstavila zbirko svojih izdelkov. Vsi ti izdelki kovinarske zadrage v Kropi, razstavljeni na ljubljanskem sejmu, imajo malo konkurenčne zmožnosti na trgu, kar pa nikakor ne zaradi tega, da bi ostajali po kvaliteti za sličnim izdelkom v večjih podjetjih z moderno urejenimi stroji. Zakaj skrbnost in pridne roke kropskih kovinarjev, so zanje za to vedno skrbeti. Vse, kakor pa smo mnenja, da bi se moralo v Kropi kaj drugega izdelavati, kaj podobnega kakor »Sollingen«, kjer bi prišel kapital do izraza bolj v delu, ne v kvantiteti, ampak v blagu, in sicer vsled tega, ker je Kropa preoddaljena od železnice. S tem bi odpadli razmeroma veliki stroški za dovoz in pa odvoz blaga. To je edino, kar ovira rentabiliteto in konkurenčno zmožnost kropskih izdelkov. Vrhutega pa bi ministrstvo saobračaja moralo malo bolj upoštevati pridne roke kropskih kovinarjev, z naročili. Znano nam je, da se v Kropi izdelujejo žebli za pribijanje tračnic, znano pa nam je tudi, da je ministrstvo saobračaja naročevalo slične žebli iz Avstrije, kjer so bili nekaj cenejši, vendar pa kvalitativno veliko slabši.

LISTEK.

O zdravstvenih nalogah socialnega zavarovanja.

Začasni opravilni red za blagajnične bolniške pomočnice.

Dodatek k referatu g. dr. Demetra Bleiweisa - Trsteniškega o zdravstvenih nalogah bolniškega zavarovanja.

I.

Pri bolniškem oddelku Okrajne bolniške blagajne v Ljubljani se ustanovi na podstavi sklepa načelstva z dne 5. avgusta 1921 pododdelek za socialno skrbstvo.

II.

Pododdelek za socialno skrbstvo vodi uradnica z naslovom »višja bolniška pomočnica«, ki je podrejena neposredno šef-zdravniku in ravateljstvu. Druge nameščen-

ke, pridružene temu oddelku, se imenujejo »bolniške pomočnice«.

III.

Naloga pododdelka za socialno skrbstvo je, da po navodilih ravateljstva in šef-zdravnika izvršuje celokupno socialno skrbstvo, pri katerem sodelujejo tudi blagajnični zdravniki in nadzorniki bolnikov.

Osobito pa je dolžnost pododdelka za socialno skrbstvo skrbeti za:

1. Stanovanjsko higijeno. V ta namen je pododdelek v stalni zvezi z nadzorstvom in nadzorniki bolnikov, od katerih poizve najbolj kričeče slučaje stanovanjskih nepravil. Prizadete rodbe obiskujejo bolniške pomočnice po lastnem preudarku v primernih presledkih, se skušajo s prijaznim posvetovanjem vglebiti v njih rodbinske in gospodarske razmere in delati na to, da se tudi v najprimitivnejših in najubožnejših primerih izvršujejo vse one higijenske zahteve, ki so pov-

sodi izvedljive, kakor: snaga po sobah in kuhinjah, zračenje, red v gospodarstvu, primerno čiščenje perila itd.

2. Otroško skrbstvo. V ta namen nadzirajo bolniške pomočnice:

a) doječe matere, ki dobivajo od blagajne dojnino. Matere, ki bi vkljub dojnini otroka ne dojile ali ki bi mu po nepotrebnem dajale tudi druge ali neprimerne hrane, je prijazno in prepričevalno podučiti, kako je to kvarno za prosvanje in zdravje otroka. Matere, ki bi se vkljub dojnini ne ravnale po teh nasvetih, je napotiti k blagajničnemu zdravniku, take pa, ki bi ravnale proti namenu porodniške podpore in dojnine, pa naznaniti pristojnemu vodstvu bolniške knjižice.

b) Nego dojenčev. V ta namen podajajo bolniške pomočnice materam potrebne nasvete. Kakor hitro pa zapazijo, da se ti ne upoštevajo ali da so pri dojenju kake nepravilnosti glede hranitve, zdravstvenega sta-

nja itd., imajo gledati na to, da se matere v Ljubljani in okolici podajo z dojenjem v posvetovalnico za matere in dojenčev v otroški bolnišnici, drugje pa na za to določeno mesto. Po možnosti se ima pododdelek (bolniška pomočnica) v posvetovalnici sam informirati, na kaj je pri nadaljnjem nadzoru dojenca posebno paziti.

Prav posebno strogo ima pododdelek (bolniška pomočnica) nadzorovati rejnice, to je ženske, ki se zaradi zaslužka pečajo z rejo tujih otrok.

c) Nego in odgojo starejših otrok. Tudi v ta namen ima pododdelek (bolniška pomočnica) dati vse higijenske in skrbstvene nasvete, gledati na to, da se otroci doma ne vporabljajo za dela, ki bi ne odgojila njih telesnemu razvoju in da se navedeno ne pokvarja in ne zanemarja. Skrbeti ima dalje za to, da se otroci, ki bi bili doma brez

nadzorstva, oddajo v dnevna zavetišča ali v druge primerne zavode.

d) Oskrbo in higijeno tuberkuloznih. V ta namen poizve pododdelek (bolniška pomočnica) od blagajničnih zdravnikov naslove najbolj potrebnih in v nalezljivem stadiju nahajajočih se tuberkuloznih in izvršuje na njih domu vse higijenske in varstvene naprave, kakor podučevanje bolnika in njegovih svojcev o nalezljivosti, razkuževanje izmečkov, v kateri namen predpiše blagajnični zdravnik potrebne pljuvalnike in razkuževalna sredstva, izolacija bolnika, v kolikor se da izvesti v stanovanju, varstvo otrok itd.

e) skrbstvo alkoholikov. V ta namen obiskujejo bolniške pomočnice znane alkoholike, za katere poizvejo pri blagajničnih zdravnikih in bolniških nadzornikih, na njih domu, ter se skušajo vglebiti v njih osebne in rodbinske razmere, kajti brez znanja le-tih se vspešno skrbstvo al-

Končno moramo reči, da je bila kovinska industrija bogato zastopana na ljubljanskem sejmu in je ob tej priliki pokazala našim bratom iz juga, da se v domovini marsikaj izdeluje, kar se je dosedaj uvažalo iz tujine. Upamo, da se odslej naprej bodo ozirali konsumenti na domače izdelke. Ob tej priliki pa opozarjamo tudi naše poslance, da ob vsaki priložnosti kadar država rabi izdelke te ali one industrije, ki jo imamo doma, zahtevajo od merodajnih faktorjev, da naročajo pri domačih tvrdkah, ker tudi to je korak za povzdigo naše valute.

Glede drugega ljubljanskega sejma se je ravno v kovinski stroki izrazilo več podjetij, da se ga bodo

udeležili v večjem obsegu in z novimi iznajdbami. Nek inženjer, ravnatelj večje tovarne v Sloveniji mi je rekel, da se podjetje udeleži z novim strojem za obdelovanje lesa, ki je povsem nova iznajdba, na kateri se sedaj dela, takozvane »Leipziger Messe«. To je svetovnoznani sejem v Nemčiji. K temu samo častitamo, častitamo toliko bolj, ker bo prišlo delo slovenskega kovinaria in slovenskega podjetja na oni sejm, na katerega pridejo fabriki domačega iz celega sveta, da si ogledajo stroje, s katerimi boljbolji svojo industrijo modernizirajo. Ob tej priliki bodo tudi spoznali slovensko industrijo.

pravijo gospodarji in sužnji. V teku stoletij je človeštvo v tem oziru napredovalo za nekaj stopinj. Kljub izkoriščanjem, kljub vojam, kljub blokadam in vsestranski neslogi je čut skupnosti v človeškem rodu sedaj vedno mnogo močnejši kakor je bil. Ena generacija ne dela skoka v evoluciji človeštva. Samo majhno stopnjo napravi naprej, ki se jo komaj opazi. Par generacij pa napravi že korak, ki pa ga pravilno razumevali le sociologi in tisti zgodovinarji, ki ne potvarjajo zgodovine.

Nesloga torej ni nobena nova stvar niti v socialističnem gibanju.

V vsakem gibanju se porajajo od časa do časa vulkanični izbruhi, ki ga pretresajo. To je popolnoma naraven razvoj. Izbruhi poležejo, gibanje pa gre zopet naprej in se mota iz nezgod neizbegljivih kriz. Vse, kar je zdravo, živi. Socialistično gibanje je zdravo in je preneslo še vse krize. Tudi današnja mu ne mara zadati udarca, kajti socializmu je namenjeno življenje bodočnosti, ki pa ne bo prišlo hipno, nego po razvojnih zakonih, ki si iščejo pot skozi krize vseh vrst in v vseh so potrebne borbe in napori.

(Konec pril.)

Pokojsinsko zavarovanje.

Pokojsinski zavod za nameščenec v Ljubljani je razposlal že koncem avgusta službodajalcem obrazce s pozivom, naj na njih vsaj do 10. septembra naznanijo celokupne letne prejemke svojih nameščenec po stanju dne 1. julija t. l. Ker zavod teh podatkov v svrhu primernejše rešitve pokojsinskega zavarovanja nujno potrebuje, opozarja tiste službodajalce, ki še do sedaj niso izpolnili svoje dolžnosti, še enkrat in zadnjičkrat, naj vpošljejo izpolnjene vsaj do 1. oktobra, in sicer tudi tedaj, če so bili prejemki nameščenec dne 1. julija t. l. še vedno toliko, kot so bili do sedaj prijavljeni pri Pokojsinskem zavodu.

Kakor se opazi, puščajo službodajalci pri mnogih nameščenecih, za katere je gotovo, da prejemajo poleg stanih plač, doklad itd., tudi druge dogovorjene ali redno brez dogovora se ponavljajoče prejemke, kakor tanične, provizije, remuncije, bilančne, božične in novoletne nagrade, nagrade za čezurno delo itd., dotične rubrike prijavnih obraz-

cev kar prazne ali pa jih izpolnjujejo povsem nedoločeno, kakor n. pr.: nameščenec ima tudi pravico do 5% čistega dobička podjetja. Če se ne ve natančno, koliko bodo ti prejemki letos znašali, naj se navede pri prejemkih, za katere je nameščenec zavezan, morda gotov najnižji znesek, ta znesek, sicer pa znesek, ki ga je prejel nameščenec v letih 1918, 1919 in 1920, ozir v krajšem času, od kar služi pri sedanjem službodajalcu, in pripomni, koliko bodo ti prejemki vsaj približno znašali v letošnjem letu. — Kdor v prijavi teh spremenljivih prejemkov ni v celoti in resnično navedel, naj jih naznani Pokojsinskemu zavodu najpozneje do 1. oktobra naknadno v posebnem dopisu.

Kdor v sedaj določenem zadnjem roku prijave ne bi vpsal ali popolnil, tega bo naznanil zavod radi otežkočanja njegovega poslovanja in onemogočanja tako nujne preureditve pokojsinskega vprašanja političnemu oblastvu s predlogom, da ga po zakonu strogo kaznuje.

Brzjavlj.

DELO ZAKONODAJNEGA ODBORA.

Vprašanje uvoza in izvoza.

LDU, Belgrad, 23. sept. Danes dopoldne je bila seja zakonodajnega odbora. Nadaljevala se je generalna debata o poročilu prvega odseka glede izpremembe in popolnitve carinskih tarifov. Finančni minister Dr. Kumanudi je pojasnil potrebo o izpremembi izvozne carinske tarife in o tem, da se mora dati vladi pooblastilo, da sme odrediti prepoved izvoza tudi brez sodelovanja finančnega odbora. Dr. Voja Veljković je zastopal poročilo sekcije, da vlada more prepovedati izvoz v sporazumu s finančnim odborom. Finančni minister je v celoti zahteval, da se to spremeni, ker se s popuščanjem carige favorizira izvoz in se bo s tem poravnala valuta. V posameznih točkah se je vladni predlog v sekciji izpremenil v tem smislu, da se prepoved izvoza vladi oteži in da se mora odlok o prepovedi izdati v sporazumu s finančnim odborom. Prepoved izvoza se je dosedaj odredila iz več razlogov, n. pr. ker so gotove pokrajine bile pasivne in se je s prepovedjo hotelo vplivati na cene, da bi te pokrajine prišle do cenejših živil, ali ker so izvoz izkoriščali spekulant. Izvoz se je prepovedal tudi radi suše, kar ni bilo upravičeno in je treba pri tem postopati oprežno. V istem smislu so govorili tudi poslanci Dulibić, Ljuba Jovanović in Gjonović. Poslanec Kurbegović in dr. Žerjav sta zastopala mnenje vlade. V večino glasov je bilo v načelu sprejeto poročilo sekcije. Nato je odbor prešel na specialno debato. Stari naslov uredbe se je izpremenil takole: Zakon o izvozu in izvoznih carinskih tarifih. Ves zakon se je sprejel z malimi izpremembami. Seja se je zaključila ob 13.30.

NOVA STANOVANJSKA NAREDBA.

LDU, Belgrad, 23. sept. G. Kurbegović, predsednik tretje sekcije zakonodajnega odbora in obenem poročevalec iste sekcije za stanovanjsko vprašanje je izdal poročilo o stanovanjskem vprašanju, ki bo prišlo na pretno na eni prihodnjih sej. V tem poročilu je najvažnejše to, da se bosta obe stanovanjski uredbi (za Srbijo in Črno goro ter za nove kraje) spojili v eno in modificirali tako, da bo stanovanjsko vprašanje v vsej kraljevini urejeno po enem principu. Uredba bo precej izpremenjena ter bo šla posebno na roko zakupnikom in najemnikom, in sicer kar se tiče stalnosti najemnikov, kakor tudi glede najemnin. Po

v kratkem izprazni, sicer bi bili zavezniki prisiljeni uporabiti prisilna sredstva.

MASARYK KARPATSKIM RUSOM.

LDU Praga, 23. sept. Predsednik Masaryk je včeraj v Užhorodu po raznih poravnanih nagovorih dejal med dr.: Kar se tiče avtonomije Karpatske Rusije, je to obveznost, katero nam nalagajo mirovne pogodbe in katero smo si mi naložili sami z ustavo. Mi bomo ostali mož beseda in politični voditelji raznih strank nam izdatno podpirajo. V mejah svojih ustavnih pravic bom storil vse, da bo Karpatska Rusija resnično svobodna. — Deputat madžarskega kulturnega društva je izjavil: Ni misliti, da bi Češkoslovaška republika zatirala katerikoli narod. Naša republika vrši svoje obveznosti, toda vpoštevamo tudi zgodovinske pogoje in nudimo vsakemu narodu svobodo kulturnega razvoja. Kdor stoji na tleh republike, je naš enakopraven in ljub sodržavljan.

SESTANEK BENEŠA IN SCHOBRA.

LDU Dunaj, 23. sept. »Politische Korrespondenz« piše: Sestanek češkoslovaškega ministra za zunanje posle dr. Beneša in zveznega kancelarja dr. Schobra se je vršil danes dopoldne v Hainburgu. Češkoslovaški minister je dospel iz Bratislave v Hainburg. Konferenca se je začela ob 9.45. V porazgovorih obeh ministrov so se podrobno razpravljala vprašanja splošne politike, pa tudi zapadno-ogrsko vprašanje in politični hitre rešitve teh vprašanj, ki bi tudi zajamčile pravico in mir v Srednji Evropi. Konferenca je trajala skoraj do 13. Potem se je odpravil češkoslovaški zunanji minister v Prago.

SVETOVNE NEZGODE.

LDU London, 22. sept. »Daily Mail« poroča iz Kapstadta, da se nahaja parnik »Bort Augusta« 400 milj oddaljen od celine v plamenih. Pomoč je na poti.

LDU Pariz, 22. sept. Agence Havas poroča o velikih povodnih pri Motili del Palancar (Španija). Voda je narasla za 2 in pol metra. Vse delnice se je porušilo kakih 30 hiš. Mrtvih je 11 oseb, a 30 poškodovanih. Utonilo je mnogo živine. Škoda cenijo na en milijon.

Vabimo

na

javen ljudski shod,

ki ga priredi jugoslovanska socialdemokratska stranka v Zagorju dne 25. septembra t. l. ob 3. uri popoldan v »Kinodvorani«.

Dnevni red:

Rimski klerikalizem in sedanji
: : politični položaj. : :

Vabimo na zborovanje vse sodruge in sodružice kakor tudi vse protiklerikalno prebivalstvo, da pokažemo, da v Zagorju ni prostora za demagogičen rimski klerikalizem.

Sklicatelj.

Politične vesti.

+ Značilen obisk. Včerajšnji »Narode« piše, da je srbski poslanec dr. Janjić obiskal dr. Ivana Tavčarja na Visokem. Janjić je tajnik radikalne stranke, dr. Tavčar pa vodja tiste struje v slovenski demokratski stranki, o kateri govore, da hoče prestopiti k radikalcem. Ta obisk govoriče le potrjuje.

+ K potrebi razpustov okrnjenih občinskih zastopov. Nekateri gospodje pravilni in političarji od demokratske stranke skušajo dokazati, da se okrnjenih občinskih svetov ne sme razpustiti in da naj občinski zastopi delujejo naprej okrnjeni kakor so. Tem modrim gospodom pravilnikom in političarjem stavimo sedaj vprašanje, kako naj deluje n. pr. okrnjeni občinski zastop, ki je bil sestavljen iz približno enakih števil odborov dveh strank: recimo klerikalnih in komunističnih. Ali naj torej pašuje v dotični občini ono malo število klerikalcev samo? Kaj pa v občini, kjer je bila komunistična večina itd., itd.? Ali naj se mar za vsako občino posebej in sproti odloča? Kaj nam pa potem sploh treba zakonov?

+ Po izgubljeni Baranji. Angleška vlada je, kakor znano, odredila preiskavo radi zločinov, ki so jih Madžari izvršili nad našim in ogrskim socialističnim prebivalstvom v izpraznjeni Baranji. Tozadevna komisija je nabrala ogromen material, podprt s fotografiskimi posnetki, ki dokazujejo madžarsko barbarstvo. V Budimpešti »se napravilo« koraki, da bodo krivci kaznovani in oškodovanci odškodovani. Medtem pa madžarska krščanska kanaliža veselo nadaljuje svoj »posel«. Eja, eja, eja, alala...

+ Angleška komunistična stranka preživlja v zadnjem času težko notranjo krizo, ki jo grozi razcepiti. Znana komunistična feministinja Silvia Pankhurst piše v svojem listu, »Workers Dreadnought«, da kriza izvira iz političnega položaja v tretji internacionali, ki nasprotuje delavskim koristim.

+ Monarhističnega kolovodja v Vzhodni Sibiriji, barona Ungerna, ki so ga boljševiki pred kratkim prijeli, so sedaj radi raznih zločinov, ki jih je izvršil proti državi in delavstvu, obesili.

Razdvajanje in združevanje.

Delavsko gibanje po vsem svetu je desorganizirano, razdvojeno je v številne frakcije, ki napadajo druga drugo. Od časa do časa se pojavljajo v zgodovini dobe, ko ljudstvo najbolj pripoveduje o slogi, o bratstvu, o solidarnosti, toda jo je najmanj. Sedaj smo v taki dobi. Vseposod se piše in govori o združevanju, o ligi narodov, o razoroževalni konferenci, o proletarski internacionali, o zedinjenju krščanskih religij, o »eni viliki uniji«. Toda delavsko gibanje se razdvaja naprej, namesto razoroževanja se vrši tekmovalno noraženje, namesto ene velike unije imamo stotere unije, namesto ene krščanske religije imamo številne vere, ki se nazivajo krščanske in so vse »pravoverne«, in druga drugi očitajo »krivoverstvo«.

V delavskem gibanju imamo sedaj takorekoč tri internacionalne organizacije, vse z enakim ciljem: družabno lastništvo produktivnih in distributivnih sredstev, odprava profitarskega sistema, demokratično upravljanje družbe v prid vsega ljudstva.

Nič boljše ni na ekonomskem polju. Po vseh deželah se porajajo razne tekmovalne kooperativne centre s svojimi podružnicami, vse z enakim ciljem: pomagati konsumentom.

In delavske strokovne organizacije? V te deželi imamo številne frakcije, ki vse trdijo v svojih programih, da se bore za izboljšanje življenjskih razmer, za večje plače, za krajše delovne ure, za demokracijo v industriji, ampak sloge med njimi ni. Boj med njimi je v mnogih slučajih hujiši, kakor pa boj med uničnimi in kapitalisti.

Končno, tu imamo podporne organizacije, vse z enakim namenom: pomagati svojim članom in članicam v slučajih bolezni, nesreči ali smrti. Toda so razdvojene, dasiravno je znanje še najmanj vzporka za razdvajanje. In tako vidimo, da se celo takozvane slovenske napredne podporne organizacije ne morejo združiti, dasiravno jih ne ločijo nobene načelne razlike, nobene taktične difference, sploh, da jih ne loči ničesar takega, kar bi bilo nepremostljivo za združitev vseh naprednih podpornih organizacij v eno organizacijo.

Če iščemo naprej, najdemo okoli sto krščanskih ver, ki se vse opirajo na eno in isto sveto pismo, na isto sveto trojico, na istega Krista. Ampak bo krščanskih religij med seboj je hujiši, kakor pa bo krščanskih ver s pagani. Kako je mogoče, da krščanska verstva, ki obljublja svojim vernikom enako nebesa, ki predpisujejo svojim sledbenikom za

v bolniškem stanju, ima pododdelek (bolniška pomočnica) nazniti šef-zdravniku, odnosno blagajničnim zdravnikom in pristojnemu vodstvu bolniške knjižne, na kar bodo ti vse dalje potrebno ukrenili.

V.

Vsak mesec enkrat poda pododdelek šef-zdravniku kratko ustno poročilo o svojem delovanju, stavlja nasvete, prosi za potrebna navodila itd. Tem posvetovanjem imajo vsakokrat prisostvovati tudi vodja bolniškega oddelka, njegov namestnik, višji nadzornik bolnikov, vodja poslovalnice, vodja bolniške knjižne in bolniški nadzorniki poslovalnice v Ljubljani.

VI.

Sploh pa skuša biti pododdelek za socialno skrbstvo v stalnem stiku z zdravniški blagajne, da podaja poročila, dobiva informacije in vzpodbude in svrhu čim uspešnejšega socialnega skrbstva.

Ljubljana, 11. avgusta 1921.

kolokolizma ne da razviti. Pri takih obkolih svari pivca, gredo njegovi rodbini z vsakojakimi nasveti na roko ter gledajo posebno na to, da se alkoholizem ne razširi tudi na rodbinske člane. Po možnosti naj se skuša pivca, vsaj na njegove rodbinske člane zainteresirati za kak abstinenčni krožek.

c) Skrbstvo sponih bolezni. Pri akutnih in nalezljivih slučajih spolnih bolezni, ki bi se pojavili pri kakem rodbinskem članu in ki jih blagajnični zdravniki sporoče pododdelku ali bolniški pomočnici, je gladi na to, da se strogo uvažujejo in izpolnjujejo vse varnostne naprave, tako da se bolezen ne razširi na druge člane rodbine. Osobito pa imajo bolniške pomočnice bolnike opozarjati na to, da jim je dolžnost popolnoma zdržnost, dokler traja bolezen.

IV.

Vse slučaje vidnega zdravstvenega zanemarjanja, posebno ako se dokazuje pri članih, ki se nahajajo

Dnevna kronika.

Državno posojilo.

Sedemdesetsto državno posojilo, ki ga je razpisala vlada, je akcija, če se bo denar porabil v namene, ki jih navaja razpis, na mestu. Potrebno je dvigniti promet, graditi ceste in druge stvari, ki pospešujejo gospodarski razvoj. Država obrestuje to posojilo po 7%, ker za bo sama upravljala, ne pa banke, kakor druga enaka podjetja. S tem si nekaj prihrani država in tisti, ki podpisujejo vojno posojilo. Podpis je prostovoljen. Zdi se pa nam, da bi se tu dalo marsikatero priložnost, da podpisajo bogataše, ki imajo v Ljubljani po deset in več hiš; pri prekupevanju s hišami so nekateri silno obogateli. Nekdo je kupil pred dvema in pol leti hišo za 230.000 K, pa jo je sedaj prodal za 780.000 K. Pri nacionalizaciji podjetij so nekateri napravili velike dobičke, kočevska lesna kupčija, trboveljska barantija, ki ju danes omenjamo, neso lepe milijone, zakaj bi ti kapitalisti ne podpisali milijonov? Tu žive, tu izkoriščajo, nalagajo pa denar v tujemstvu. To ni prav! Taki dobičkarji vsi, pa bodi Peter ali Pavel, bi morali tu nalagati novce, ako ne izlepa, pa s silo, ker je ta denar iz krvi naših državljanov. Za te junake, ki skrivajo svoje milijone, bi morali uvesti prisilno podpisovanje.

Izredna seja novolizvoljenega občinskega odbora, ki je bila na podlagi razpisov pokrajinske uprave za Slovenijo, oddelek za notranje zadeve, z dne 11. avgusta 1921, št. 22.779 in z dne 10. septembra 1921, št. 26.321, sklicana za soboto, dne 17. septembra 1921 in se je morala radi odsotnosti treh občinskih odbornikov predložiti, vrši se v sredo, dne 28. septembra 1921 ob 5. popoldne v mestni dvorani. Dnevni red: Volitev župana, Vabim Vas, da se te seje zanesljivo udeležite ter Vas opozarjam na § 45. veljavnega občinskega volilnega reda, ki določa sledeče: »K tej volitvi, katero je izvršiti pod predsedstvom po letih najstarejšega občinskega odbornika, je proti dostavilci povabiti vse člane občinskega odbora z dodatkom, da tisti, ki brez veljavnega izgovora ali ne pridejo, ali pred končano volitvijo odidejo, izgube svoj odborniški posel in tri leta ne smejo biti izvoljeni ter da vrhutega na občinskih korist plačajo globo, katero sme občinski odbor naložiti do 500 K. Zoper kazensko razsodbo ni dopuščena nobena pritožba.« — Mestni magistrat v Ljubljani, dne 24. septembra 1921. — Županov namestnik: Dr. Zarnik, s. r.

Vprašanje ljubljanskega župana. Listi poročajo, da je notranje ministrstvo določilo ponovno volitev ljubljanskega župana za sredo 28. t. m. ob 5. popoldne. Toda zadeva se bo najbrže zopet predložila, če ne popolnoma ukinita. Vprašanje je le, kako bi bo napravilo v Belgradu poročilo slovenskega pokrajinskega namestništva glede razpustitve občinskega odbora in njega ponovne volitve, kar je po našem mnenju edino pravilno. Na vsak način pomeni vsak dan zadrževanja veliko stagnacijo v občinskem gospodarstvu in je treba, da napravi vlada enkrat konec današnjemu škandaloznemu in nepostavljnemu stanju. Tako ali tako, čim bolj bo belgrajski gospodje zadevo poravnali, s tem manj straznate se bodo izkopali iz svojega gnoja. Sicer pa je danes važen dan in mislimo, da bo pujska praznava v marsičem razčištila položaj.

Umrli vri sodrug v Ameriki. Iz »Proletarca« posnemamo, da je v Avclit v Pensilvaniji tragično smrti v cvetu svojih let umrl sodrug Andrej Dermota, eden najboljših med tistimi, ki se borijo za socialistično stvar med ameriški rojaki. Doma je bil iz Trate nad Škofjo Loko, odkoder se je izselil že pred kakimi 15. leti. V Avclit zapuščal mater, sestro in tri brate. Blag mu spomin!

Gremlji trgovcev. Zvezo obrtnih za drug, Zvezo industrijev ter Društvo ličnih posetnikov vsi v Ljubljani, so se združili na svojem sestanku, da postavijo za kandidata v civilno komisijo za dohodnino sledeče gospode: Komisijski člani: 1. Ivan Jelačin st., trgovec v Ljubljani, 2. Alojzij Sušnik, trgovec v Ljubljani, 3. Josip Medved, trgovec v Ljubljani, 4. Ivan Rozman, čevljarški mojster v Ljubljani, 5. Fran Kavčič, sostilničar v Ljubljani, 6. Ivan Zakotnik, tesarski mojster v Ljubljani. — Namestniki: 1. Ivan Korenčan, trgovec v Ljubljani, 2. Janko Lenassi, trgovec v Ljubljani, 3. Fran Stupica, trgovec v Ljubljani, 4. Adalbert Pučnik, krojaški mojster v Ljubljani, 5. Josip Toml, mersarski mojster v Ljubljani, 6. Josip Senica, mizarski mojster v Ljubljani. Volitev se vrši v nedeljo, dne 25. t. m. od 7. ure zjutraj do 17. ure popoldne na Bregu št. 6. Črke A—K volijo v I. nadstropju soba št. 1. Črke L do R volijo v II. nadstropju soba št. 3. Črke S—Z volijo v II. nadstropju soba št. 5. Volitev bo osebna in ustna; le nedoletniki in osebe pod varstvom morajo svojo volilno pravico izvrševati po zakonitih zastopnikih. S seboj naj prinese volilni plačilni nalogo, ali pa kak drug dokaz, s katerimi se legitimirajo. Ker bo izred za vse pridobitne sloje velike važnosti prosimo pa polnoštevilno udeležbo. — Načelniki.

Iz mestnega šolskega sveta. O zadnji redni seji mestnega šolskega sveta, ki se je vršila dne 7. septembra 1921, smo prebrali sledeče obvestilo: Predsednik proglasi sklepčnost in otvori sejo. Zapisnikar oglašuje bistvene kurencije in pove, kako da so bile rešene, kar se vzame na znanje. Zapisnik zadnje redne seje z dne 8. julija 1921 se brez ugovora odobri. Poročilo o personalnih izza zadnje dobe in pa o daljših dopustih se vzame na znanje. Poročilo mestnega šolskega zdravnika dr. Mavricija Rusa za šolsko leto 1920-21 se vzame na znanje in se sklense izreči mu za trudoljubivo in uspešno prizadevanje v korist šolski higijeni zahvalno priznanje mestnega šolskega sveta. Prošnjo vodstva štiririzrednice na Barju za razširjenje v petrazrednico je višjemu šolskemu svetu priporočilno predložiti v ugodno rešitev. Prošnjo za otvoritev nastavnega razreda na II. mestni deški meščanski šoli naj se ugotovi pod tem pogojem, če ostane s tem številu razredov, oziroma oddelkov s tem v primeri s preteklim šolskim letom neizpremenjeno. Izvrše se imenovanja začasnega učiteljskega sveta na javnih mestnih ljudskih šolah pro 1921-22, in sicer: za I. mestno deško ljudsko šolo: Alojzij Skrinjar, Franc Belin, Marija Jegličeva, Franc Trost, Matija Trobec in Ljudmila Rapetova; za II. mestno deško ljudsko šolo: Viljem Deržal, Ignacij Petje, Alojzij Mlekuz, Emilija Dolnarjeva, Angela Žorževa in Danica Tavčerjeva; za III. mestno deško ljudsko šolo: Stefanija Čeh-Kljunova in Amalija Kalliseva; za IV. mestno deško ljudsko šolo: Ivan Repovš; za V. mestno deško ljudsko šolo: Stanko Rape; za šišensko deško ljudsko šolo: Pavel Herbst, Amalija Cepudrova, Rada Lukmanova in Milena Pehanijeva; za I. mestno dekliško ljudsko šolo: Ana Likozarjeva; za III. mestno dekliško ljudsko šolo: Karla Štakovčeva. Zofija Peterlinova in Berta Valentova; za mestno pomožno šolo: Angela Vodetova in Marija Pirčeva; za mestno dnevno zavetišče Na Prulah: Cirila Golševa in Viktorija Bratina; za dnevno zavetišče na II. mestni deški ljudski šoli, oziroma Sv. Florijana ulici: Slavica Venczlova in Marija Herenova. Za razpisana učna mesta troje starih učiteljev srbohrvaščine na mestnih ljudskih in meščanskih šolah se stavi tero nasvoti. Poročilo okrajnega šolskega nadzornika o okrajnih učiteljskih konferencah za osnovne šole ljubljanske in za meščanske šole v bivši Kranjski pro 1920-21 se vzameta na znanje in predložita višjemu šolskemu svetu v odobrenje. Potem, ko se reši še več internih vprašanj pedagoške ali administrativne vsebine in sklepa o nekem disciplinarnem slučaju, zaključijo predsednik sejo.

Prvosvetni minister demontira. Novinski ured poroča uradno: »Hrvat« od 23. t. m. je zopet objavil vest, da se baje namerava iz finančnih ozirav iz Zagreba v Belgrad preseliti gozdarska fakulteta, polovica zagrebške tehniške fakultete, ter da se bo popolnoma odpravila celotna medicinska fakulteta v Ljubljani. Kakor smo pooblaščenici objavili, prvosvetni minister kategorično demontira te vesti kot popolnoma izmišljene.

Konec železničarske stavke na Dunaju. Obratno ravnanje južne železnice objavlja: Železničarska stavka na progi Dunaj - Münchenschlag je končana. Od danes dne 23. septembra dalje bosta na progi Maribor glavni kolodvor - Rakek in Maribor - Zagreb j. k. zopet vozila D-brzovlaka št. 3 in št. 7/507 in od jutri 24. septembra dalje na isti progi D-brzovlaka št. 4 in št. 508/8 kakor pred ukinitvenjem.

Tečaj za lončarje in pečarje. Urad za pospeševanje obrti otvori 1. novembra t. l. na tehniški srednji šoli v Ljubljani dvanaesttedenski tečaj za lončarje in pečarje. Namen tega tečaja je dati mojstrom in pomočnikom priliko, da svoje praktično in teoretično znanje spopolnijo. Pouk bo celodnevni in bo obsegal naslednje predmete: modeliranje, risanje, tehnologijo, kemično preizkuševanje surovin, kalilgovodstvo, obrtno zakonodajstvo in delavnico. Interesenti, ki se nameravajo tega tečaja udeležiti, morajo prijaviti svojo udeležbo najkasneje do 15. oktobra t. l. pri uradu za pospeševanje obrti, Ljubljana, Dunajska cesta 22.

Zdravstveni odsek za Slovenijo in Istro v Ljubljani razpisuje službo okrožnega zdravnika za zdravstveno okrožje Marenberg. Interesenti se opozarjajo na razpis v Uradnem listu.

Renate Bock recommences lessons on the 1st of October.

Popravek. V včeršnjem uvodniku sta dve tiskovni pomoti, ki kvartirni smisel: Končni stavek drugega odstavka se mora glasiti: »... temveč zmage svoje stranke nad svojim rivalom JDS«... Zadnji stavek v tretjem odstavku pa naj se glasi: St. Protiča politična akcija je le inoficijelni boj radikalne stranke zoper demokrate za nadvlado v državi«...

Oddelek za socialno skrb pokrajinske uprave za Slovenijo v Ljubljani želi nabaviti za invalidske zavode odnosno za in-

valide nastopne vrste blaga: 1365 metrov sukna za zimске sukne (event. ulstra), 368 metrov rokavine (podloga), 525 metrov jadravine (podloga), 3150 kom. velikih gumbov in sicer franko Ljubljana. Pismene zapečatene ponudbe (pravilno kolokovane) z vzorci vred naj se vpošljejo na gori omenjeni oddelci, invalidski odsek (St. Peterska voljašnica) najkasneje do 30. septembra 1921. V ponudbi je navesti v katerem roku (od dne naročila) se dobavi blago. Oddelci si pridržujejo pravico, da sprejme izmed prispelih ponudb eno, ali pa tudi več. Reflektira se le na dobro blago. Fakture se izplačajo najkasneje 14 dni potem, ko je bilo blago pravilno prevzeto.

Trgovski pomeni po vsej Jugoslaviji morejo dobiti dober zaslužek, če se oglašajo pismeno na Lustigovo založbo koledarjev, Osilek 1.

Umrli je v četrti popoldne vpokeyeni poduradnik južne železnice g. Lovro Fatur v starosti 88 let. Pokojni je bil oče gospo- g. centralnega nadzornika j. ž. dr. Faturja in pisateljice gđe. Lee Faturjeve. Pogreb se bo vršil danes v soboto ob 14. uri popoldne iz hiše žalosti Rožna ulica št. 41. N. p. v. m. l.

Krompir za mesto Ljubljano. Stranke se opozarjajo, da se začasno ne sprejema nobenih naročil več za krompir, da zamore mestni magistrat odpraviti dosedanja velika naročila. O nadaljnjem sprejemanju naročil se bo občinstvo pravočasno obvestilo. Cena krompirja je vsled velikih prevoznih stroškov 3.60 K kg.

Velik smrad se širi pred železniško postajo v Spodnji Šiški. Pričakujemo od magistrata, da stori potrebno, da se to nesnago odstrani. Kaj naj si misli tujec, ki pride v Ljubljano in mora že pred železniško postajo okusiti posledico nesnage in nemarnosti!

Prenočevalnica za železničarje. Južna železnica je zgradila na glavnem kolodvoru v Mariboru ob Meljski cesti novo veliko prenočevalnico za železničarje, ki spremljajo vlake iz Avstrije v Jugoslavijo in nazaj v Avstrijo. S tem bo železničarjem spremljevalcem, ki so se morali doslej potikati po kolodvorskih lokalih, veliko pomagano.

Planinski koledar za leto 1922. (VII. letnik) je že v tisku ter naj vsi zainteresirani, ki nameravajo v njem inserirati, pošljejo rokopiše v najkrajšem času na založništvo Planinskega koledarja (Brunon Rotter), Maribor, Krekova ulica 5, ker se konča s tiskom najkasneje koncem oktobra. Cena za celo stran 220 K, za pol strani 120K, za četrt strani 60 K.

Grozna nesreča se je pripetila v torek dne 20. t. m. v Cirkovcih pri Pragerskem. 17-letni posestnik sli Jakob Potišek je splezal na drevo v vinogradu, da bi potrgal sadje. Pri tem je stopil na šibko vejo, katere se je pod njegovo težo zlomila ter padel tako nesrečno, da se je dobesedno nataknil na trtni kol. Kol se mu je vdrl od zadaj v trebuh ter se odlomil tako, da mu je ostal 10 cm dolg kos v trebuhu. Težko ranjenega so prepeljali z železnico v Maribor, odkoder ga je rešilni oddelci prepe- ljali v bolnico.

Obveznice drž. investicijskega posojila 1921 se obrestujejo s 7 %.

Kulturni vestnik.

Mestno gledališče v Celju se otvori v soboto, dne 24. t. m. Uprizori se Pinčarjeva ljudska drama: Razvalina življenja. Predstava se v nedeljo, dne 25. t. m. ponovi. Začetek ob 8. zvečer.

Zikov kvartet je doživel v Pragi, kakor nam poročajo, ogromen uspeh. Zadnjič enkrat je igral pred najboljšim svetovnim kvartetom, Češkim kvartetom, ki se je zelo laskavo izrazil o visoki stopnji njegovega umetniškega znanja. Sedaj koncertira po vseh večjih mestih na Češkoslovaškem in je bil celo še posebej povabljen za november na Dunaj, kjer nastopi pred znamenitim dunajskim muzikalnim svetom. Prav veselji nas uspehi tega umetniškega podjetja, ki je vzraslo na naših domačih tleh, kjer ga niso upoštevali, kakor mu gre po pravici.

Iz strok. organizacije.

Zaupniški sestanek krojaških pomočnikov se bo vršil v ponedeljek, dne 26. t. m. točno ob 7. uri zvečer v Šelenburgovi ulici 6. II. nadstropje. Dolžnost vseh zaupnikov je, da se sestanka sigurno udeležijo! Dnevni red zelo važen. — Tajnik.

Šport.

Nogomet. (Šluzbena objava L. N. P.) V nedeljo, 25. septembra se bodo vršile na prostoru S. K. Sparta - Primorje sledeče prvenstvene tekme: ob 10. dop. rezervi Jadran - Svoboda - Moste, sodnik g. Milnar; ob 14.30 Jadran - Svoboda - Ljubljana, sodnik g. Kepec. Takoj za tem LASK - Svoboda - Moste, sodnik g. Huš. Sodniška poročila morajo biti najkasneje v torek popoldne v sobi Športne zveze. — Tajnik.

Gospodarstvo.

— Proč z draginjol! Ta klic se čuje dandanes bolj ko kdaj drugokrat. Saj je tudi popolnoma utemeljen. Poleg tega pa tako pereč, da država ne more iti preko njega. Kako pomagati? Naša država je blagoslovljena dežela, kar se tiče naravnega bogastva. Pridelamo vsega v izobilju, vendar pa moramo vse to, kar imamo sami, drago plačevati. Da je to tako, je nemogoče krivo dejstvo, da so naša komunikacijska sredstva neurejena, zanemarjena in nedostajna. Da se temu zlu odpmore in da se zgrade, popravijo in uredijo občevalna sredstva, to je železnice, pristanišča, prekop, mostovi itd., je država razpisala 7% državno investicijsko posojilo. Kakor je razvidno iz prospekta, so pogoji za podpisovanje tega posojila tako ugodni, da se pač nihče ne bo pomišljal, da ga podpiše z večjo ali manjšo vsoto!

— Državno posojilo kot kavelj. Gosp. finančni minister je z naredbo z dne 12. septembra 1921 D. br. 11.600 odredil, da se smejo začasna potrdila o podpisovanju 7% državnemu posojilu sprejemati kot kavelj. Blagajna, ki sprejme tako potrdilo za kavelj, mora o tem obvestiti onj bančni zavod, pri katerem je bilo posojilo podpisano, da zavod to zabeleži v vpisniku. Kadar bo bančni zavod dobil obveščanje, jih bo izročil dotični blagajni proti vrnitvi začasnega potrdila.

— Nove položnice poštnega čekovnega zavoda za davčna plačila. Delegacija ministrstva financ je odredila, da naj davčni uradi en mesec pred dospelostjo davkov, t. j. v januarju, aprilu, juliju in oktobru dostavljajo položnice poštnega čekovnega zavoda, na katerih je označen celoletni predpis vsakega posameznega davka, skupna svota do tedanjega plačila in znesek ki naj ga stranka v poštnem čekovnem prometu plača, pred štirinajstim dnevom meseca februarja, maja, avgusta in novembra, če se hoče izogniti stroškom za izvršeni opomin (4 vin. od vsake krone). Doktor predpis za tekoče leto davčnemu uradu še ne bo znan, bo na položnici naveden provizoren predpis v iznosu prošlega leta. Za te položnice se bodo računali samo tiskovni stroški po 30 vin. Hkratu bodo davkoplačevalci, ki stanujejo izven kraja, kjer je nastavljen davčni urad, po razglasu opozorjeni, da so take položnice predane pošti ter da naj jih, ako bi jih pošti pravočasno ne bi dostavili, sami na pošti dvignili. Davčnim obvezancem se pa priporoča, da poravnajo svoja plačila v poštnem čekovnem prometu, ker si s tem prihranijo pot, ki davčnemu uradu in večkrat cele ure trajajoče čakanje preden pridejo na vrsto. Hkratu pa s tem pomorejo, da se denar steka neposredno v poštni čekovni zavod, ki vrši plačila za državno upravo. Seveda vsak davkoplačevalec tudi še nadalje kakor doslej lahko zahteva pri davčnem uradu proti plačilu davčno knjižico in si da vanjo upisati predpis in plačila. Stranke pa lahko vsak čas zahtevajo tudi popoln izpisek iz kontne knjige davčnega urada. Za ta izpisek pa je plačati po tar. post. 42 začasnega zakona o državnih trošarinih, takšah in pristojbinah takso 5 dinarjev.

— Graški velesejem. V Gradcu se vrši od 24. septembra do 2. oktobra t. l. veliki sejem. Vsem našim in tujim državljanom, ki želijo posetiti ta sejem, se bodo po nalogu ministrstva za notranje posle izdajali potni listi za tja in nazaj brez velikih formalnosti, ako bodo zainteresenti podvezli pravočasno potrebne korake, da dobe potne liste.

Po svetu.

— Za zdravje mladine. Malokje se stori toliko za zdravje mladine, kolikor na Švedskem, kjer se goji šport in telovadba za dečke in deklice po šolah z isto resnostjo kakor ostali predmeti. A tudi kopanje in plavanje goje že okoli deset let. V Stockholmu imajo urejeno ne le poletno kopel za šolarje in šolarice vseh šol, nego tudi zimsko kopel, kjer se kopeljo učenci in učence vsak drugi teden v topli vodi. Te zimske kopeli so urejene za deset učencev ali učenk; imajo banje in tuš. Kopajoči dobe milo, ščetke, rokavice za pranje in brisače. Drug drugega namili, masira in tuša. Iz banje gredo kopalci lahko v velik bazen, v katerem se more kopati 20 do 30 otrok skupaj. V vodi smejo ostati 20 do 30 minut. Vsak teden se kopeljo dečki tri dni in deklice tri dni. Po kopanju mora ostati mladina celo uro še v kopeli, da se ne prehladi. Kožne bolezni in otekline zlez so skoraj popolnoma izginile. Otroci imajo mnogo smisla za snaznost v šoli in za čistost svoje obleke. Nadejajo se, da se jim s kopanjem vcepi za vse življenje ljubezen do čistoče in reda.

— Nove vrste kruha. Ruski agronom Carin je iznašel nov način za pečenje kruha. Carin uporablja pri svoji metodi nezrelo zrno, ki ga samo v vodi zmelica in potem zgneto iz takega zrna testo. Poročajo, da je kruh iz Carinovega testa za 50 odstotkov redinejši kot navaden kruh. Tak kruh so v zapadni Evropi in zlasti v Nemčiji sicer že prej poznali in priporočali, vendar pa se ni mogel udomačiti, ker je za naše žolodce pretežak, dasi ga more škoditi in je celo izvrstno preprosto zdravilo

za marsikatero bolezn, ki nastanejo lahko radi slabe prebave.

Poziv. Na teozofskem svetovnem kongresu, ki se je vršil letos v Parizu, so bili prvič zastopani Jugoslavlani. To je zelo razveselil pojav, iz katerega je sklepati, da je med našim narodom zanimanje za teozofsko gibanje večje, kakor bi si upali pričakovati in da so v mladi naši kraljevini številni posamezniki, ki se bavijo s teozofskimi študijami, a se med seboj ne poznajo. Zato se je sestavil v Ljubljani odbor, ki ima namen omogočiti tem interesentom medsebojni stik in pripraviti ustanovitve »Jugoslovanske teozofske družbe«. Namen te JTD bi bil isti, kakor je pri drugih velikih narodih: boriti se proti vedno bolj naraščajočemu materializmu in verskemu indiferentizmu na eni in proti praznoverju in verskemu formalizmu na drugi strani. Povdarjala bi duhovno enotnost slovenskega rodu in kazala, da ta enotnost ni samo lepa fraza, ampak naravno delstvo in kot taka podlaga vsake prave etike in vsake prave religije ter predmet osebnega izkustva. JTD kot učiteljica in predstavljateljica teozofičnega gibanja v naši kraljevini bi družila vse one resne moze in čena, katerim je na srcu duhovno vzbujenje in duhovna evolucija njih samih in našega naroda, brez ozira na njihovo versko, filozofično ali politično naziranje. Edini predpogoj za vsprejem je priznanje enotnosti človeštva. Da postane to priznanje spoznanje, priporoča JTD študij različnih filozofskih in verskih sistemov, predvsem pa poglobitev v lastno duševnost in vzbujenje vseh onih sedaj spečih duševnih sil, ki nam omogočijo upogled v višje možnosti sveta in življenja. Interesente pozivamo, da se v svrhu informacij obrnejo pismeno na Pripravljajni odbor JTD, Ljubljana, pošto le- 4-20 (Glavna pošta).

Odprto pismo

gospodu Ivanu Hribarju, kr. namestniku za Slovenijo v Ljubljani.

Gospod delegat ministrstva financ dr. Karel Šavnik je s 1. majem lanskega leta iz lastne inicijative za vse podrejene urade v Ljubljani ukinitel nepretrganega službovanje od 8. do 14. ure ter uvedel deljena uradne ure od 8. do 12. in od 15. do 18. — Ukinitje ugodnosti nepretrganega službovanja, ki so jo baš funkcionarji finančne uprave izvezli obeh davčnih uradov — enako kakor magistratni uslužbenec — iz prav posebnih, tehtnih razlogov uživali že desetletja pred prevratom, je bilo s strani prizadetega uslužbenstva brez resnega protesta vzeto na znanje, dasi je marsikdo vsled nove uredbe prišel ob postranski zaslužek in bil s tem materijelno občutno prizadet.

Od lanskega leta sem pa se je naš gmojni potočaj bistveno izpremenil. Sprva je bilo to potočaj, ki je našim službenim prejemnikom za gol živež več ne zadoščalo, kaj še za obleko, obutev, perilo l. dr. l. Naše družine stradajo. Naše žene, ki jim že davno več ne moremo nuditi v pomoč nobene služkinje, se vlačijo v hišo sence okoli, izmognane od težkega dela in nezadostne hrane. Gorje onemu, ki ga je obiskala še bolezen! Moka, krompir, začimba, sladkor, mleko, gorivo, vse te neobhodne življenske potrebščine so se od izbruha svetovne vojne sem podražile za 4000 do 5000%. Naše plače so napram temu povišali 3 krat premajhno. Uradnik VIII. č. r., oženjen s dvema otrokoma n. pr. je imel pred vojno mesečno plačo 300 K + 80.50 — 10.50 (kol. davek itd.), to je neto 370 K! V primeri z draginjo bi se morali ti prejemniki povišati najmanj 40 krat t. j. na K 14.800. Dobri pa mesečno samo: plače K 1200 in draginske dnevnice za se K 2112, za družino K 1080, skupaj K 4392 brutto ali mesečno za celih K 10.408 premalo. Kako naj potem preživlja in oblači sebe in družino? Vsak količnik objektivni človek mora priznati, da je to povsem nemogoče. Tudi gospod delegat sam se je opetovano izrazil, da bi ne mogel izhajati, če bi ne imel bogatih sorodnikov. Kljub temu zahteva g. delegat od svojih uradnikov — ki po večini nimajo nobenih bogatih sorodnikov — da delajo dnevno eno uro več, nego je predpisano, popolnoma zastoj in da si vsled nerodnih uradnih ur niti s postranskim zaslužkom ne morejo olajšati, odnosno sploši omogočiti eksistence.

Gospod pokrajinski namestnik! Mi se dobro zavedamo, da nam država še dolgo ne bo mogla nuditi plač, s kolimi bi uspešno kljubovali dragini. Nuditi pa nam mora država vsaj možnost, da bomo s poštnim postranskim zaslužkom rešili sebe in družine pogina. — Saj hočemo delati! In če eden ali drugi izmed nas ne bo mogel najti postranskega zaslužka, lahko mnogo pomaga doma v gospodinjstvu s tem, da prevzame dela, ki so pretežka za ženo, na svoje rame.

Ker na merodajnih mestih ne najdemo pravega socialnega čuta za vitalne potrebe podrejenega uslužbenstva, ne preostaja nam druga pot, kakor da se zaupno obrnemo do Vas, gospod pokrajinski namestnik, z iskreno prošnjo, da bi nam s svojo vplivno besedo v Beogradu pripomogli na elementarnih naših pravic. Občutimo kot neznosno, bolečo krivico, da se nam finančnikom, ki vršimo najnapor-

Uslužbeni delegacije ministristva financ
v Ljubljani.

Josip Prešeren
čevljar

Spodnja Šiška **Celovška cesta 82**

Priporočila strogo vzdržati
moških, ženskih, otroških in otroških čevljev.

Moderno in upečeno blago. Čista zbirka.

Puščevna solna.

Iskani izdelki. Popravila in popravila.

**V zalogi tudi moški klobuki
in kožuhovina.**

galanterijo, srajce, kravate, nogavice, moške in ženske, kolske potrebščine, jedilno orodje, žlice, vilice, aluminium, toaletno milo, ščetke za obleko, glavo, zobe in konje, čevljarско orodje rinčice, dreto, sukanec. Istotam se dobe najboljši ŠIVALNI STROJI za rodbinsko in obrtno rabo, vse potrebščine za šivilje, krojače, čevljarje, NA DEBELO deli za :::: kolesa in šivalne stroje, igle, olje itd. ::::

Emajlini laki. Pravi firnež. Barva za pode.
Priznano najboljša in zanesljiva kakovost: barve za obleke, vse vrste barv, suhe in oljate, mavec (Gips), mastenec (Federweiß), strojno olje, karbolineje, steklarski in mizarski klej, pleskarski, slikarski in mizarski čopiči, kakor tudi drugi v to stroko spadajoči predmeti. MERAKL, Lak za pode. MERAKL, Linoleum lak za pode. MERAKL, Emajlini lak. MERAKL, Brunoline.

ceniki se začasno ne razpoložajo!

Ljubljana stavbeni in pohištveni pleskar in ličar Ljubljana
Kolodvorska ulica št. 6

Prometni zavod za premog d. d. v Ljubljani, Nunska ulica 19.

posreduje pri nakupu in
prodaji državnih in vred-
nostnih papirjev, zastavnic,
deviz in valut
Zagreb, Sv. Duh 19.
Telefon 6-69.
Brzoposl: Vučkov Zagreb.

Istotam se izdelujejo obleke po najnovejši modi.

Грешница **година** **аутом**

Velika izber gramofonskih plošč. Ugodna zamena.

Obreštuje najugodnejše vloge na knjižice in v tekočem računu. — Izvršuje vse bančne posle najkulantneje.